



I Akademide "5P Sendromu"

I Salih TOPÇU

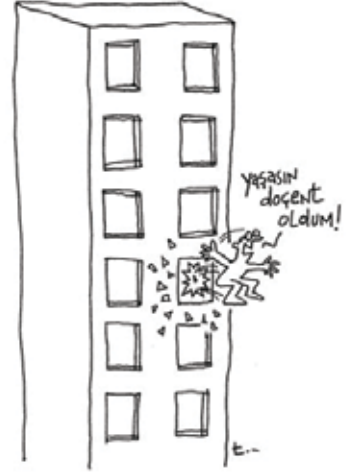
I Karikatürler: Prof. Dr. Tayfun Akgül -İTÜ

drsaliht@yahoo.com

I Son aylarda Sağlık Bilimleri alanında, bilimsel başarı gösterip Doçent olan ve akademik başarı gösterip Profesörlüğe atanan arkadaşlarımızı kutlarım. Bu başarı, yılların emeği ve birikimi nedeniyle onların hakkı. Söylemek bana düşer mi bilmem, her biri Anabilim Dallarının övüncü...

Bu yazımın "hak edenler" veya "hak edeceklerle" ilgisi yok. Akademik yaşamda gözlediğim bir gelişim (ya da dönüşümü) paylaşmak istiyorum. Aslında benzer şeyler diğer alanlar için de söylenebilir. Bu yazıda akademik alana yüzeysel bir bakış yer alıyor. Ben bu dönüşümü "5P sendromu" olarak isimlendirdim.

En baştan söyleyeyim. Ülkemizde eğitim hastanelerinde eğitici ya da akademik titri olanlar, uzmanlık branşlarında ne kadar çok olursa branş olarak o kadar güçlüdür. En azından branşım olan Göğüs Cerrahisi için böyle düşünüyorum. Bilene...



1.P: Palmiye

Göğüs Cerrahisi gibi pek çok branş eskiden **Palmiye** ağacı gibiydi. Üstte bir kaç duayenden oluşan bir dalı vardı. Aşağıdaki gövde budanmış dallardan oluşuyordu. Kök ise hiç hesaba katılmazdı. Kimler budanmadı ki? Şöyle bir etrafınıza bakın. Orta kıdemdeki hemen hemen tüm profesörler. Büyük çoğunluğu TUS ile ihtisasa başlamış. "Duayenler" ise aileden gelme, asistokrattı. O tepedeki dallar süreç içerisinde görev ve misyonlarını tamamladı. Her biri aklımızda duayen olarak kaldı.

2.P: Piramit

Palmiye dönemi on yıl öncesine dek sürdü. Misyonunu tamamlayan hocalarımız çekilince budanan dallar yeni sürgünler olarak çıktı. Göğüs Cerrahisi Camiası da Palmiye ağacından **Piramite** dönüştü. Herkese bir umut, heyecan ve şevk geldi.

3.P: Plato

Son on yılda ise Sağlık Bilimlerinde Piramitten **Plato'ya** dönüşmeye başladık.

- Sağlık Bakanlığı bu dönüşümü yönergeleri ile hızlandırdı. Şeflik sisteminden "eğitici" kadrolarına geçildi. Piramidin simgesi şeflik sistemi yıkıldı. İdari ve eğitim sorumlusu kavramı ile (eski sistemde belki de şefin altında çalışacak liyakatte olanlar için) siyasi yakınlık temel alınarak atamalar yapıldı (!).
- YÖK her ile fakülte açtı. Her fakültede branş anabilim dalımız kuruldu. Böylece öğretim üyesi sayımız (sayı !) yetkinleşti. Eğitim verebilmek için anabilim dalı kadroları artırıldı.



- Siyasi yönetimin kadrolaşma çabası nedeniyle "kökleşmiş", kurumsallaşmış fakültelerde bile yeni kadrolar "ihlâs edilerek" sayısal artımlar yapıldı.
- Ülkedeki siyasi çalkantılar, kurumların alt üst oluşu ile değişik ortam ve fırsatlar yaratıldı. Bu durum alışılmış dışı titr almaları getirdi.



4P: Pancarlaşma

Günümüzde Plato evresi de bitmek üzere. Bundan sonra **Pancarlaşma** evresi başladı. Pancarlaşma yani Piramidin tersine dönmesi.

Toprağın altında iken (baskı, ceza ve susturulmanın yoğun olduğu dönemde) bu yapı dayanak bulur, desteklenir ve beslenir. Toprağın üstüne çıkarıldığında (ülke gerçeklerle yüz yüze geldiğinde) dik durması beklenemez.

Bu yapının örneklerini eskiden ya da günümüzde, kayırmacılığın en yoğun olduğu bazı kurumlarımızda-sporadik de olsa- görmek olası. Üst akademik titre sahip onlarca kişiden oluşan "hantallaşmış" anabilim dallarını mutlaka biliyorsunuzdur.

Pancar gibi devrilme önce, öz saygının yitimi, değersiz hissetme duygusu yaratmakta. Sonra, sorumsuzluk, verimsizlik ve yozlaşmayı getirmekte. Bulduğunuz ortamı koklayın. Değersizleşmenin, yozlaşmanın ve çürümüşlüğü kokularını alırsınız.



5.P: Perişanlık

Ülkenin siyasi iklimi, mesleki ve akademik ortamda çalışma ve başarıma duygusunu çürütücü olunca son aşamaya gelmektedir. Buna da **Perişanlık** evresi denebilir. Mesleki tatminimiz, çalışma hevesimiz kalmamakta, üstelik ürettiğimiz değerlere de saygı duyulmamakta. Bırakalım 500-600 kişilik amfilerde hakkıyla yetişemeyen doktor sayısını, insanlar elini sallasa akademik titri olan bir doktora degecek, yakında...

İçimden gelmediğinden mi yoksa çaresizlik pompalamaktan korktuğumdan mı bilmem; altıncı "P"yi yok sayıyorum. Pişmanlık...



Osmanlının son zamanlarında, İstanbulluların neredeyse yarısı "Paşa" idi. Paşa paşa Osmanlının yıkımını ve işgali seyrettiler. Çünkü onlar nasılsa unvanı kapmışlardı. Köşkte oturuyorlardı. Sırça köşkleri başlarına yıkılana kadar aymazlıklarını sürdürdüler. Neyse ki köşkte oturmayan ve ülkelerinin sorunlarını dert edinen paşalar da vardı. Dönemin bir paşası olan Mustafa Kemal'in, o koşullar için "Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve karar kurtaracaktır." dediği gibi, bizim de bu perişanlığa düşmemizi bizden başkası önleyemeyecektir.

Saygılarımla...